

Arbeids- og
sosialdepartementet

Arbeidsmiljøets betydning for eldre yrkesaktive i Norden - Kommentar om det nordiske perspektivet -

Nordisk konferanse,
Fafø 20. juni 2017

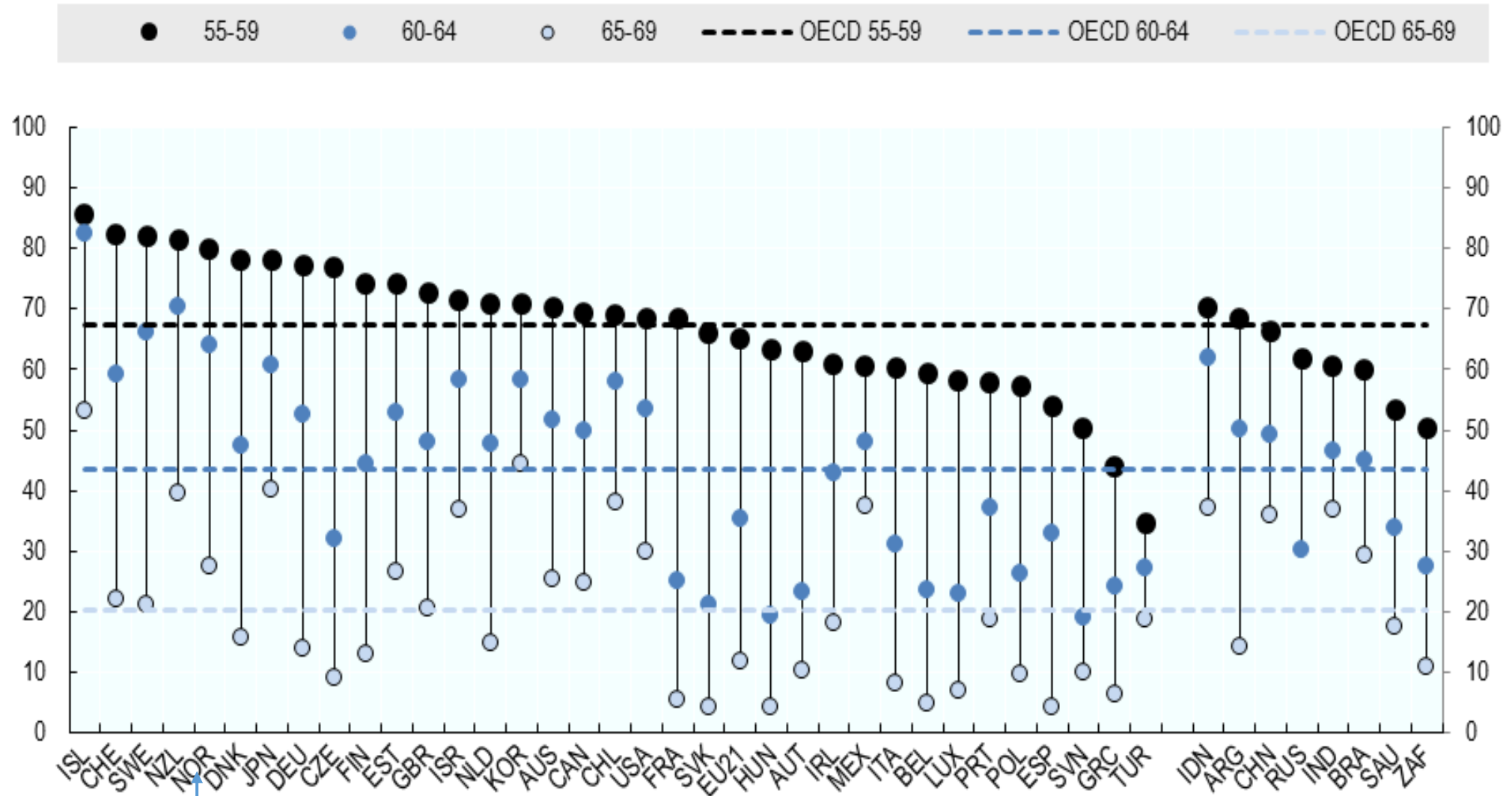
Bjørn Einar Halvorsen

Høy senior sysselsetting i Norden

Employment rates for people aged 55-59, 60-64 and 65-69, 2014

Source: OECD Pensions at a Glance 2015

Seniorer, arbeid og tidlig avgang fra arbeidslivet

Utfartsveier og Årsaker

Utfartsveier (exit):

- Arbeidsrelatert exit: Arbeidsmiljø. Omstillinger, nedbemanning, arbeidsløshet, uten jobb
- Sykdom, helsesvikt, uførhet
- Fleksibel, valgfri pensjonering
- Alternativ avgang/pensjonering
Aldersgrenser. Særordninger. Død.

Årsaker:

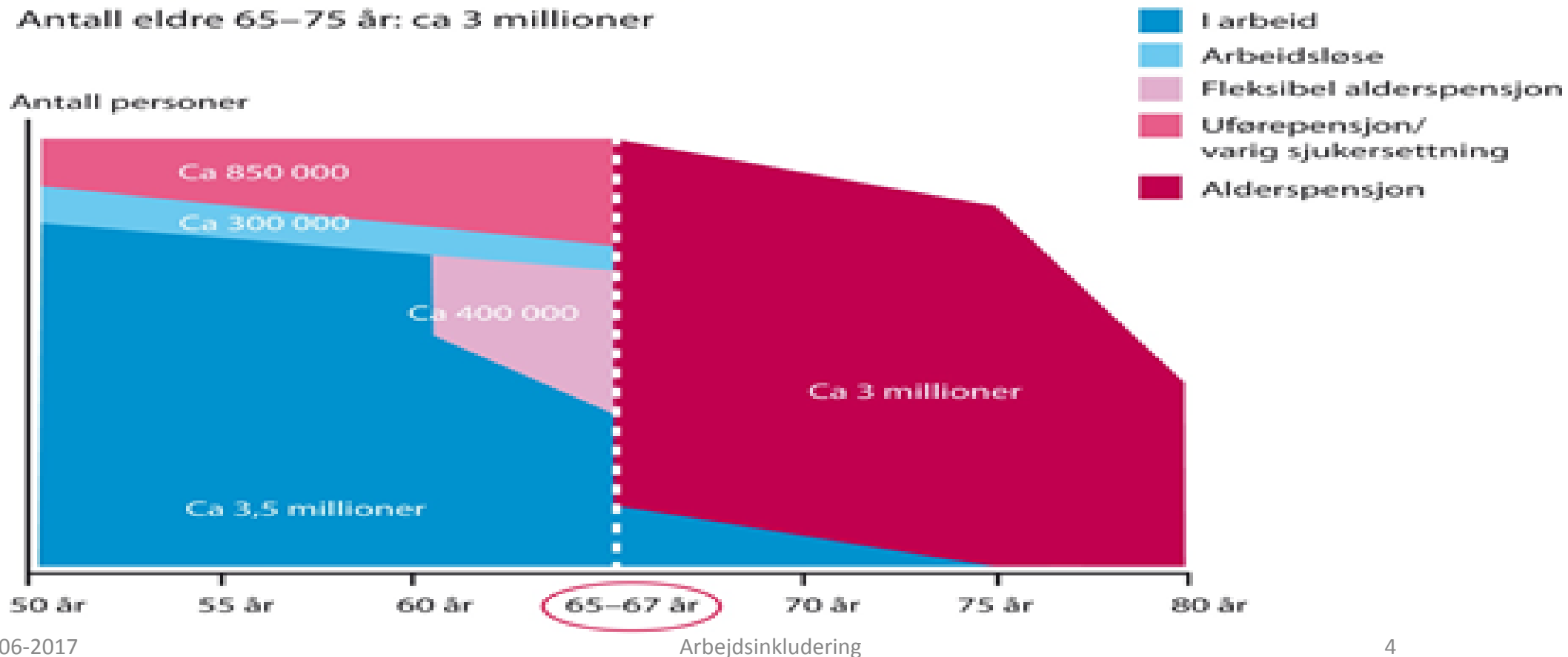
- Utstøting fra jobb (push)
- Tiltrekning til pensjon (pull)
- Tiltrekning til alternativer (jump)
- Redusert helse / helsesvikt
- Familie, venner, vaner
- Holdninger, diskriminering

Seniorer, arbeid og pensjonering i Norden

Kilde: TemaNord 2013: 519 (Halvorsen & Tegtstrøm)

Seniorer, arbeid og pensjonering i Norden 2011

Samlet folkemengde: ca 26 millioner
Antall seniorer 50–64 år: ca 5 millioner
Antall eldre 65–75 år: ca 3 millioner

Seniorers hovedveier ut av arbeid via varige, offentlige tidlig-pensjoner i norden

Antall stønandsmottakere i prosent av aldersgrupper 50-64 år 2010/2011

Kilde: TemaNord 2013: 519 (Halvorsen & Tegtstrøm)

Danmark

Varig arbeidsløshetsstrygd:

Førtidspensjon: ca 11% 55-59 år, ca 15% 60-64

Fleksjob: ca 3 % 50-59 år og ca 2 % 60-64 år

Efterlønn: 34% i alder 60-64 år

Finland

Arb.løshetspensjon: ca 8% i alder 60-64 år

Sjukpensjon: ca 16% 55-59 år, ca 23% 60-64 år

Deltidspensjon: ca 2% 55-59 år, ca 5% 60-64 år

Førtids alderspensjon: ca 3% i alder 60-64 år

Egentlig « « ca 25% « 60-64 år

Island

Uførepensjon:

50-54 år: M 7% K 12%. 55-59 år: M 9% K 15%

60-64 år: M 11% K 20% 65-66 år: M 16% K 25%

Norge

Arbeidsavklaringspenger: (maks 4 år)

6-7% i alder 50-59 år og 2-3% i alder 60-64 år

Uførepensjon: 12% 50-54 år 20% 55-59 år 30% 60-64 år 38% 65-66

Avtalefestet pensjon (AFP): Ca 10% i aldersgruppen 62-66 år

Allmenn Alderspensjon, tidlig uttak 62-66 år:

12-13% i 2011 (pr des.) ca 20% 2012 (pr juni)

Sverige

Varig arbeidsløshets-ersettning:

Sjukersettning: 15% i alder 55-59 år og 22% i alder 60-64 år

Allmenn Alderspensjon, tidlig uttak: Ca 20 % mottakere 61-64 år

Hva gjøres?

Hovedtyper av politiske innsatser for å inkludere seniorer i arbeidslivet i de nordiske landene

- ❑ Økonomisk politikk: Kort og lang sikt
Balanse i økonomi, velferd og generasjonsfordeling
- ❑ Arbeidsmiljøpolitikk. Arbeidsmarkedspolitik og – inkluderingspolitikk. Livslang læring
- ❑ Pensjonsreformer og aldersgrenser
- ❑ Andre sosialforsikringsreformer: Arbeidsløshet, sykdom, rehabilitering
- ❑ Anti-diskriminering, informasjon og holdningspåvirkning

Hva kan vi lære av naboen?

Økonomisk politikk for sysselsetting og et bærekraftig aldrende samfunn

NO & ISL kan synes å ha hatt den mest sysselsettingsorienterte økonomiske politikken

DK og SE kan synes å ha hatt mer fokus på strukturelle omstillinger og budsjettbalanse

Arbeidsmiljø- og arbeidsmarkedspolitik

DK: Flexicurity: "*Lett at hyre og lett at fyre*", samt diverse sysselsettingspakker & -initiativer

FIN: Fokus på helseforebyggende og helsefremmende arbeidsmiljø innsats

NO: Trepertssamarbeid om et inkluderende arbeidsliv (IA)

SE: Ansettelsestrygghet ("*sist inn – først ut*") kombinert med "*Jobbtrygghetsråd*" ved omstilling / nedbemanning

Pensjonsreformer m.v.

SE og NO: Omfattende, gjennomgripende og helhetlige pensjonsreformer

DK, FIN og ISL: Diverse pensjonsreformer.

Likestilling, ikke-diskriminering, informasjon og holdningspåvirkning

Alle land har klare regler som forbyr aldersdiskriminering – men håndhevingen kan variere

DK og FIN: Vekt på informasjon og atferdspåvirkning *på jobben*

NO: Senter for seniorpolitikk

Fortsette i jobb, komme tilbake i jobb eller skifte jobb?

- Fortsette i jobben (fastholde)
- Komme tilbake i arbeid (returnere)
- Skifte jobb (rekruttere)

OECD:

Norge er et "fastholdelsesland"

*Relativt **lav mobilitet** blant*

Seniorer på arbeidsmarkedet

OECD Back to Work:

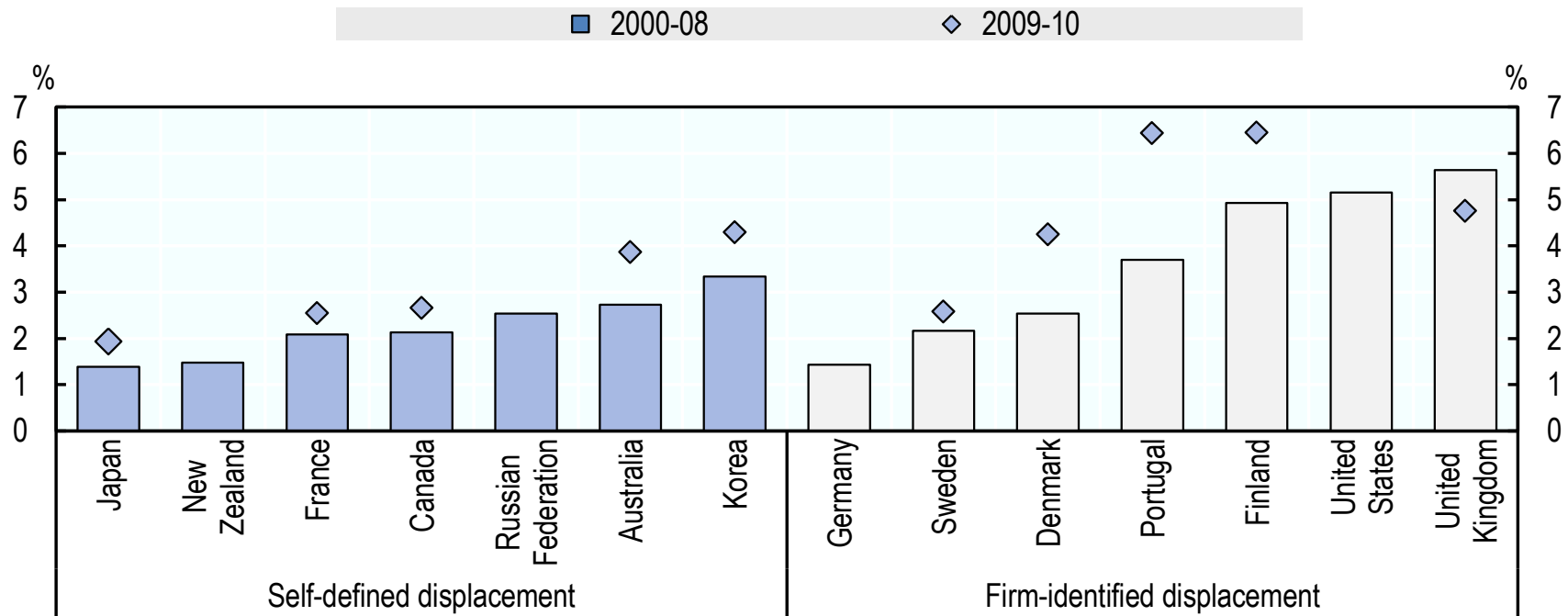
Country reviews on displaced workers

2015-2016

Around 2-5% of older workers are displaced each year

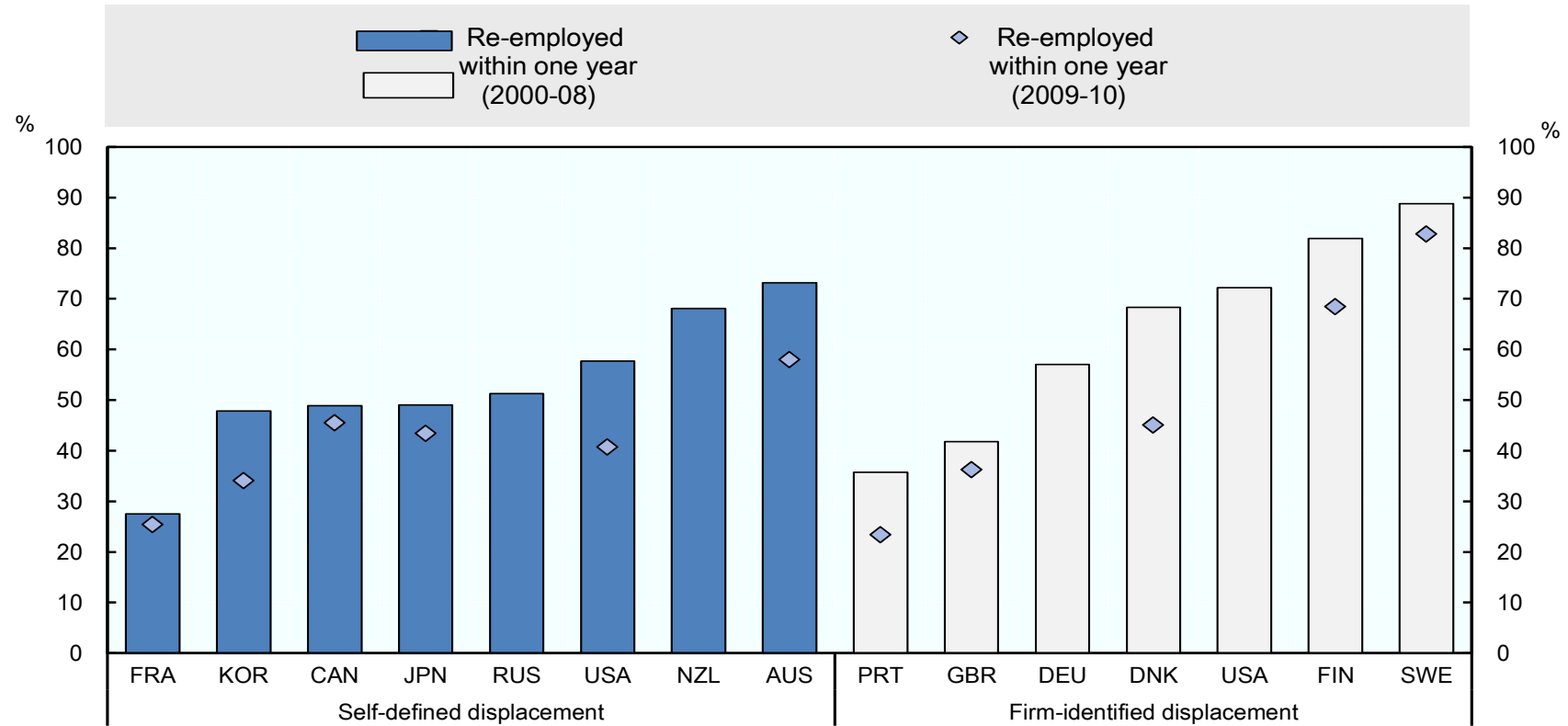
Percentage of workers aged 20-64 displaced from one year to the next, averages 2000-10

Source: OECD (2013), Employment Outlook, Chapter 4

Large differences in re-employment rates

Percentage of displaced workers reemployed within one year, averages 2000-2010

Source: OECD (2013), Employment Outlook, Chapter 4

Jobb- eller/og karriereskift etter fylte 55 år i samme virksomhet

- Godt eksempel fra Finland -

"Jeg er glad og takknemlig for at jeg fikk sjansen til en ny karriere"

- sier Kalevi Jarvinen (65)

Tidligere rørlegger, nå vann-varme-sanitær (vvs) controller / anbudsregner i et større byggefirma i Finland

Godt eksempel på Back to work ved omstilling & nedbemanning

Trygghetsrådet TRR (Sverige)

- Stiftelse eid av Svenskt Næringsliv og fagforeninger for tjenestemenn i privat sektor
- Oppdraget er å skape gode endringsprosesser blant medlemmene
- Bistår virksomheter og ansatte i omstillings- og nedbemanningsprosesser
- 9 av 10 oppsagte kommer i jobb eller videre utdanning
- Ca 32.000 foretak og 850.000 ansatte er tilsluttet
- 275 medarbeidere fordelt på 40 steder
- Finansieres ved en arbeidsgiveravgift på 0,3% av foretakets lønnsom

Fra:
Sendt:
Til:
Emne:

TRR Trygghetsrådet <A641368526@distribution.cision.com>
4. november 2016 09:08
Halvorsen Bjørn Einar
Halvorsen Bjørn Einar
Færre uppsagda i stark arbeidsmarknad - fler över 50 i jobb

Færre uppsagda i stark arbeidsmarknad – fler över 50 i jobb

Arbetsmarknaden för tjänstemän fortsätter att vara urstark. Antalet uppsagda tjänstemän i Sverige minskar stort. Nedgången i tredje kvartalet i år mot samma period förra året är 28 procent. Och trenden att fler uppsagda tjänstemän över 50 år får nytt jobb fortsätter. Under årets tre första kvartal är ökningen 10 procent jämfört med samma period förra året.

Færre tjänstemän söker stöd från TRR. Hittills i år har 8 053 tjänstemän sökt stöd från TRR – mot 11 121 samma period förra året. En minskning med 28 procent eller 3 068 personer. Det visar färsk statistik från Trygghetsrådet, TRR för årets första tre kvartal.

Åtta av tio uppsagda tjänstemän, motsvarande 81 procent, fick nytt jobb och 7 procent valde att starta eget företag. Det betyder att 88 procent – eller nära nio av tio uppsagda tjänstemän kommer i ny verksamhet via TRR. Fem procent valde att börja studera.

Andelen tjänstemän över 50 år som fick nytt jobb har på ett år ökat med 10 procent i Sverige - när årets första tre kvartal jämförs med samma period förra året. Västra Götalandsregionen utmärker sig – där har 20 procent fler i åldersgruppen 50-59 år fått nytt jobb jämfört med tredje kvartalet förra året. I Skåne är ökningen 6 procent och i Stockholmsregionen är ökningen tre procent.

– Vi kan konstatera att Sverige har den starkaste arbetsmarknaden sedan 2007. Antalet uppsagda tjänstemän har sjunkit markant - en minskning med nära 30 procent på ett år, säger Lennart Hedström, vd på TRR Trygghetsrådet.

– Det är också glädjande att trenden att allt fler över 50 år får nytt arbete är stadig. Erfarenhet och kompetens värdesätts av arbetsgivarna, säger Lennart Hedström.

– Beskedet från Ericsson att 3 000 ska lämna koncernen påverkar arbetsmarknaden i det fjärde kvartalet. Men Trygghetsrådet har beredskap att hjälpa till och har positiva erfarenheter när vi tidigare hjälpt anställda på Ericsson till nya arbeten, säger Lennart Hedström.

De flesta fick en tillsvidareanställning – 67 procent. Branschen service & tjänster anställer flest – 14,5 procent av de uppsagda går dit. Sektorerna stat, kommun, landsting kommer på andra plats med en ökad anställning med 16 procent sedan samma period förra året. 51 procent fick reda på jobbet via kontakter och 30 procent via internet och sociala medier – en ökning med 15 procent.

ET KJERNESPØRSMÅL

Hvordan forener vi mål om hhv:

- *Økonomisk vekst – ved økt produktivitet og omstillinger*
- *Likhet – og herunder relativt høye minstelønninger*
- *Inkludering i arbeidslivet – herunder også «lavproduktive»
- eller folk som oppfattes som det*

Noe for et revitalisert IA-samarbeid ???

bjorn.halvorsen@asd.dep.no

Bjorn.halvorsen@gmail.com

